

Kelionės privalumai

Pati gurmaniškiausia GRŪDOS kelionė mėgaujantis Sakartvelo istorija, kultūra, vynu, maistu ir kalnais.
ATNAUJINTA PROGRAMA.

- **Tiesioginis skrydis iš Vilniaus patogiu laiku!**
- Išsamus, gyvas ir kontrastingas kelionės maršrutas, padedantis visapusiškai pažinti šią unikalią šalį (gamta, istorija, kultūra, religija, menas, politika).
- Racionalus, daug kartų patikrintas kelionės grafikas.
- Skanus nacionalinis maistas, puikaus vyno degustavimas, paslaugus ir dėmesingas vietos personalas.
- Patikimi ir patikrinti partneriai Sakartvele.
- Kvalifikuoti vietos gidai.
- Profesionalus kvalifikuotas kelionių vadovas iš Lietuvos.
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos K. Igno\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos P. Natalijos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos D. Rimos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos B. Ievos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos B. Rasos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos V. Eglės\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos B. Rasos\).](#)

Kelionės aukso fondas

- **Uplistsichės uolų miestas** – tvirtovė ant aukšto uolėto Mtkvari upės kranto.
- **Tbilisis** – Sakartvelo sostinė ir viduramžiško žavesio nepraradęs „šiltojo pavasario miestas“.
- **Kachetija** – vyndarystės tradicijomis garsėjantis, istorinis Sakartvelo regionas. *Jeigu kalnai yra Sakartvelo nuostabus kraštovaizdžio karūna, tai Kachetija yra jos žėrinti širdis...*
- Granatmedžių sodų apsuptas spalvingasis **Signagis** – vienas gražiausių Kachetijos miestelių, dar vadinamas „meilės miestu“.
- Unikalus **David Garedžio ortodoksų vienuolyno kompleksas**, stūksantis uolų masyve pusdykumėje ant Sakartvelo – Azerbaidžano sienos ir tarsi skiriantis dvi valstybes, dvi religijas, du pasaulius...
- **Mtscheta** (UNESCO kultūros paveldas) – vienas seniausių miestų Sakartvele, ankstyvosios Sakartvelo Iberijos karalystės sostinė su garsiąja Sveticchovelio katedra, sakartvelo karalių panteonu.
- Kvapą gniaužianti kelionė gilyn į kalnus istoriniu, legendiniu, senuoju, rūsčiuoju **Sakartvelo karo keliu**.
- Sakartvelo simbolis ir jo vizitinė kortelė **Gergečio Švč. Trejybės cerkvė**, pastatyta 14a. Kazbeko papėdėje 2170 metrų aukštyje ant stataus kalno nuostabios gamtos apsuptyje.
- **Boržomio kurortas** – tai tyriausias Bakuriano kalnų ledynų vanduo, tai reliktinės pušys, augančios uolų papėdėse ir sudarančios ypatingą ekosistemą, tai vulkaninės kilmės versmės, kuriose gimsta visame pasaulyje žinomas Boržomio vanduo.
- **Kutaisis** – buvusi Kolchidės karalystės sostinė apipinta legendomis apie Aukso vilną ir argonautus.
- **Bagračio katedra** – kartveliškos viduramžiškos architektūros šedevras, suvienyto Sakartvelo simbolis.
- Fantastinio filmo pojūčiai – plaukimas požemine upe **Prometėjo urvuose**.
- **Svanetija** – išskirtinis rūstaus grožio Sakartvelo kalnų regionas (UNESCO paveldas).
- Įsispraudęs tarp kalnų **Ušgوليو kaimelis** – aukščiausia gyvenama vieta Europoje (2200m virš jūros lygio).
- Neatsiejama Sakartvelo kultūros dalis – **vyno degustacijos, nacionalinių patiekalų ragavimas, šokiai, dainos, tostai...**
- Pažintis su Adžarijos perlu **Batumi**.
- Galimybė prisitęsti kelionę ilgesniam poilsiui prie jūros.

Svetingasis Sakartvelas – tolimesnis, bet tokia artima broliška Kaukazo belaisvės šalis

Kelionės pratęsimas – ilgesnis poilsis prie Juodosios jūros Batumio, Kobulečio arba Urechio kurortuose (pasirinktinai)

Sakartvelas – meilė mano...

Gal penkiolika kartų čia buvau. Gal daugiau. Nebesuskaičiuoju. Juk praėjo keli dešimtmečiai. Kaip kaleidoskope lekia vaizdai – šuolis katamaranu siautulingoje Kuros upėje, plukdančioje pavasarinio potvynio vandenis, sūriu prakaitu aplaistytos Kaukazo kalnų perėjės, burnoje tirpstanti jauno ėriuko mėsyte, paruošta

rūstaus ir iki dantų ginkluoto piemens, vakarai prie laužo, maudynės lediniuose kalnų upokšniuose. Ir, aišku, beribis kartvelų svetingumas. Jokia ant upės kranto iškylaujanti kompanija neleidavo praplaukti pro šalį. Džiūstant „sužvejotiems“ mūsų katamaranams, liejosi vynas ir skambėjo tostai apie tautų draugystę...

Tokį aš mačiau SAKARTVELĄ – įspūdingos gamtos ir svetingų žmonių šalį. O koks jis dabar?

Jau keleri metai keliauti į Sakartvelą yra madinga – lietuviai vėl iš naujo jį atranda. O aš vis laukiau. Neskubėjau. Gal bijojau, kad pirmoji meilė išblėso. Gal, apkeliavusi beveik visą pasaulį, nusivilsiu. O gal tiesiog dar nebuvo atėjęs laikas, kol vieną dieną pajutau, kad SAKARTVELAS šaukia, jis kviečia grįžti. Tad kviečiu į daug išskentusių, tolimą ir kartu tokią artimą išdidžių kalniečių šalį grįžti kartu. Nebijokite, į katamaraną nesodinsiu ir sunkios kuprinės nekrausiu ant pečių, keliausime patogiai, bet, aišku, stengsimės pajusti rūsčių Kaukazo kalnų artumą, pasimėgauti puikiu vynu, išskirtinės įvairovės ir skonio maistu, aksomine jūra, amžius skaičiuojančiu kultūros paveldu. Tai bene gurmaniškiausia ir kupina nostalgijos GRŪDOS kelionė. Laukiu savo „senosios gvardijos“ – tų, kurie ilgisi puikiosios kalnų šalies, ir tų, kurie svajoja ją pamatyti pirmąjį kartą.

B.Kalkienė

Keliautoja, išskirtinių kelionių ekspertė

Kelionės programa

1 diena. Skrydis.. Tiesioginis skrydis: Vilnius – Kutaisis 06:15 – 11:10 (skrydžio laikas gali keistis). PS. Galimi ir kiti skrydžio variantai.

Atvykimas į tarptautinį **Kutaisio** oro uostą bei formalumų sutvarkymas. Vėliau bus lankomi maždaug 23 km nuo Kutaisio nutolę **Prometėjo urvai***, kuriuos 1984m. atrado Geografijos instituto darbuotojai. Pasak legendos, ne Kazbeke, o čia ir buvo prikaltas Prometėjas, nešęs ugnį žmonėms. Buvusio Sakartvelo prezidento M.Saakašvilio rūpesčiu buvo atlikti darbai ir urvai tapo prieinami turistams. Skalaujami daugybės požeminių upių, jie garsėja gražių uolų dariniais. Apie 1,5 km ilgio turistinis maršrutas driekiasi per 17 įvairiomis spalvomis apšviestų ir legendomis apipintų salių ir baigiasi plaukimu požemine upe* (plaukimas pagal galimybę už papildomą mokestį). Pasijusite lyg fantastiniame filme, regėdami įspūdingus stalaktitų ir stalagmitų darinius šviesos efektų fone. **Nakvynė viešbutyje arba svečių namuose.**

2 diena. Kutaisis – Uplistsichė – Tbilisis.. Pusryčiai. Po pusryčių su kvalifikuotu vietos gidu ir kelionės vadovu iš Lietuvos važiuosite į unikalų urvų miestą – **tvirtovę Uplistsichę**, dar vadinamą „Dieviškąja tvirtove“, išskaptuotą uoloje, stūkšančioje ant aukšto Mtkvari (Kuros) upės šlaito. Viena seniausių gyvenviečių Sakartvele iškilo maždaug 10a.pr.Kr. prieš Sakartvelui tampant krikščioniška valstybe, ši gyvenvietė buvo svarbi pagoniškų ritualų vieta. Pagrindinis karavanų kelias, jungiantis Aziją ir Europą, ėjo šiaurine Uplistsichės dalimi, 2 km nuo miesto, todėl ji tapo labai svarbiu prekybos centru. Archeologinių kasinėjimų metu buvo rasta išskirtinių radinių, priklausančių skirtingoms epochoms – nuostabių aukso, sidabro ir bronzos juvelyrikos dirbinių, puikių keramikos ir skulptūros pavyzdžių. Uplistsichės gyvenimas epichopo po arabų antpuolių 8-9a., o, įsiveržus į regioną mongolams, 14a. miestas ištuštėjo ir toliau tarnavo tik kaip laikini nakvynės namai perėjūnams ir įsibrovėliams iš kitų kraštų. Aštuonių hektarų plotą apimančio urvų miesto, kuriame daugiausia gyveno pasauliečiai, viršūnėje stūkso bazilika, pastatyta, kaip spėjama, 10 ar 11a. Lipant plokščiais laiptais aukštyn, miestas atsiveria palaipsniui. Apžiūrėsite uoloje išskaptuotas gatveles, namus, bažnyčias, slaptus tunelius, vandens kanalus (iš čia buvusių daugiau kaip 700 įtvirtintų urvų lankytojams prieinami tik 150), vyno saugyklą, turgų... Atvykimas į Tbilisį. Apgyvendinimas viešbutyje. Pageidaujantiems laisvas laikas Tbilisio „Monmartro“ vadinamoje Šardeni gatvelėje, kur gausu kavinių, barų ir restoranų. Vakare siūlome apsilankyti vietiniame restorane ir susipažinti su nacionalinės virtuvės subtilybėmis. „Kiekvienas kartveliškas patiekalas yra poema.“ /Aleksandras Puškinas/. Kartveliška virtuvė yra viena seniausių ir žinomiausių virtuvių pasaulyje. Tai ne tik stulbinama maisto įvairovė ir patiekalų gausybė, tai, visų pirma – kultūrinė patirtis. Sakoma, jog kiekviename kartveliškame patiekale slypi kokia nors tenyktė tradicija, užkoduota senųjų laikų legendose ir padavimuose. Chačiapuriu kvepianti šalis – taip dažnai pavadinamas Sakartvelas. Daugybė pačių gražiausių epitetų lydi unikalūs kartvelų virtuvės patiekalus, apie kuriuos pradėjus kalbėti burnoje nejučiomis renkasi seilės. Kartveliška virtuvė – ant stalo gausybė šviežių žalumynų, žolelių, daržovių (dažnas keliautojas sako, kad skanesnių pomidorų ir agurkų, svogūnų laiškų, petražolių, krapų, peletrūnų nevalgęs), troškinta ir įvairiai ruošta mėsa, tirštos ir riebios sriubos (vien charčio ko verta!), sūriai. Patiekalų turi būti daug, kuo daugiau lėkščių – tuo stalas turtingesnis. Visi įsideda ir ragauja patiekalus patys. Sunku atsispirti žymiesiems **chačiapuriams** – į picą panašioms minkšties sūrio paplotėliams, senoviniam kartvelų valgiui – didžiuliams **chinkaliams** – koldūnams su mėsa ir sultiniu viduje. Būtinai naudojama riebi kapota mėsa, įdedama įvairių žolelių ir prieskonių. Valgoma rankomis laikant už galiuko. Prakandus išgeriamas sultinys, o galiukas, suvalgius chinkalį, paliekamas lėkštėje. Puikus užkandis **badridžani nigvzit** – keptų baklažanų juostelės su riešutų padažu, papuoštos granatų sėklomis. **Lobio** paprastai ruošiamas žiemą. Troškintos pupelės su prieskoniais – skanu ir maistinga. **Sacivi** – Sakartvelo virtuvės viršūnė: Kalakuto ar vištos krūtinėlės gabaliukai, troškinti graikiškų riešutų padaže. Šis, daug darbo reikalaujantis patiekalas, paprastai ruošiamas per šventes. Kaip gražiausia muzika gurmano ausims skamba tirpstantys burnoje patiekalų pavadinimai – čachochbili, odžachuri, čakapuli, džondžoli, chakapuli, borani, guruli... O padažai, padažai! **Tkemali** – populiariausias kartveliškas padažas iš geltonųjų arba raudonųjų slyvukų, pagardintas įvairiais prieskoniais, **baže** – padažas iš maltų graikiškų riešutų, česnako ir prieskonių, ir daugybė kitų. Sakartvele dažnai galima pamatyti kaip vietos žmonės padažus valgo tik su duona. Apie tradicinius saldumynus baklavą, čiurčelą, gozinaki, ir sultingus, kvapnius, tarsi visą Sakartvelo saulės šilumą sugėrusius vaisius, būtų galima prirašyti dar ne vieną puslapį. Tad keliaukime į skanųjį Sakartvelą, mėgaukimės maistu, užgerdami baltuoju vynu, o gal

užsigesite limonado „Tarchun“, „Diušes“ (nostalgija...) Ar garsiojo „Boržomio“ mineralinio vandens? Ar dar abejojate, kad verta važiuoti į Sakartvelą? Skanaus! Stebėdami folkloro programą, skanausite aromatingų, išskirtinių kartvelų virtuvės patiekalų, pagardintų prieskoninėmis žolelėmis, mėgausitės kartvelišku vynu (už papildomą mokestį ~35 EUR.). **Nakvynė viešbutyje.**

3 diena. Tbilisis.. Pusryčiai. Šiandien po pusryčių pradėsite išsamią pažintį su Sakartvelo sostine ir didžiausiu šalies miestu – **Tbilisiu**, kurio pavadinimas išvertus reiškia „šiltas pavasaris“. Įkurtas 5a. karaliaus Vachtango 1-ojo Gorgasalo, strateginėje istorinio Šilko kelio maršrutų kryžkelėje tarp Europos ir Azijos, jis dažnai būdavo nesutarimų objektas tarp įvairių konkuruojančių galių ir imperijų. Dabar visa miesto istorija atsispindi jo architektūroje. Tad atverskite Tbilisio istorijos metraščių ir leiskitės į kelionę po viduramžiško žavesio nepraradusį ir senųjų laikų didybę menantį miestą, vieną gyviausių ir kosmopolitiškiausių Kaukaze. Pirmiausia apžiūrėsite svarbiausią sakralinę vietą – pagrindinį Sakartvelo pravoslavų **Švč. Trejybės soborą** (Sameba), didžiausią stačiatikių šventovę Sakartvele ir visame Kaukaze, pastatytą 2004 m. ant Mtkvari (Kuros) upės kranto. Pastatas žavi savo didybe, subtiliomis interjero detalėmis ir religinės tematikos meno kūriniais. Senamiestyje grožėsitės unikalia pastatų architektūra, kurios skiriamasis bruožas – maži, jaukūs ir gausiai bizantiškais raižiniais puošti balkonėliai, istorijos dvasią galėsite pajusti vaikščiodami jaukiomis senamiesčio gatvelėmis, kurios jums papasakos ne vieną užburiančią istoriją iš daugiataučio Tbilisio praeities, menančios arabus, kurie įkūrė musulmoniškąjį Tbilisio emyratą, atėjūnus iš Persijos, Turkmėnijos, Mongolijos ir carinės Rusijos. Aplankysite **Metechi Švč. Mergelės Dangun Ėmimo bažnyčią**, 12a. pastatytą Sakartvelo karaliaus Šv. Demetrijaus 2-ojo. Joje ilsisi šventosios kartvelų kankinės Šušanikos palaikai. Keltuvu pakilsite ant Sololakio kalvos, kur virš miesto iškyla didinga **Narikalos** („neįveikiama“) **tvirtovė**, pastatyta 4a. Šį labiausiai žinomą Tbilisio senovės paminklą, žvelgiantį į Mtkvari (Kuros) upę, miestelėnai vadina miesto širdimi ir jo siela. Viename iš išlikusių tvirtovės kiemų apžiūrėsite rekonstruotą **Šv. Mykolo bažnyčią**. Nuo citadelės sienų atsiveria nuostabus vaizdas į senąjį ir naująjį miestą. Regėsite Sakartvelo Motinos skulptūrą, pačių kartvelų laikomą šalies simboliu, ji vaizduoja tautiniais kartvelų drabužiais vilkinčią moterį, kairėje rankoje laikančią pialą su vynu svečiams pavaišinti, dešinėje – kardą apsiginti nuo priešių. Svetingi ir karingi – taip galima apibūdinti kartvelų tautą. Nusileidę nuo tvirtovės, apžiūrėsite vieną iš naujausių lankytinų objektų – metalo ir stiklo konstrukcijos futuristinį **Taikos tiltą**, pastatytą 2010 m. Tiltą dizainą sukūrė italų architektas Michel De Lucchi ir prancūzų apšvietimo profesionalas Philippe Martinaud. Taikos tiltas ypač gražus leidžiantis saulei ir temstant, kai išryškėja jo unikali apšvietimo sistema, romantiškai apšviečianti Mtkvari upę. Struktūra buvo sukurta Italijoje ir 200–ais sunkvežimių transportuota į Tbilisį. 156 metų ilgio tiltas pateko į 13-os neįprasčiausios struktūros tiltų pasaulyje sąrašą ir dažnai dėl savo struktūros sudėtingumo yra prilyginamas Paryžiaus Eifelio bokštui. Taikos tiltas garsus ne tik unikalia, modernia struktūra, bet ir tuo, kad nuo jo atsiveria fantastiški vaizdai į kitus svarbius Tbilisio lankytinus objektus – Metechi bažnyčią, miesto įkūrėjo Vachtango Gorgasalo skulptūrą bei Baratašvilio tiltą ir Sakartvelo prezidento rezidenciją kitoje pusėje. Pasigrožę miesto panorama nuo pėsčiųjų tilto, lankysite stebuklingomis ikonomis garsėjančią Siono katedrą, pastatytą 6-7a. Mtkvari upės krante. Vėliau gidas parodys viename seniausių Tbilisio rajonų – Abanotubanio – įsikūrusį senųjų **požeminių sieros pirčių kompleksą**, vanduo į kurį trykšta iš terminių požeminių šaltinių. Pirčių teikiama malonumais kadaise mėgavosi literatūros klasikai A. Diuma ir A. Puškinas, vėliau rašęs, „kad geresnėjeirtyje dar niekada nėra buvęs“. Nors šių pirčių garas pasižymi specifiniu ir nelabai maloniu sieros kvapu, dėl unikalių gydomųjų savybių čia vežami garbingiausi miesto svečiai. Miestiečių nuomone, jeigu neaplankėte Tbilisio pirčių, reiškia nebuvote pačiame Tbilisyje... Esant galimybei, sieros pirčių komplekso lankymas už papildomą mokestį (60-80 EUR už pirties kambarį vienai valandai, kambaryje gali tilpti nuo 4 iki 10 asmenų). **Nakvynė viešbutyje.**

4 diena. Tbilisis – Bodbe – Signagis – Telavis.. Pusryčiai. Šiandien keliausite į Kachetiją, įstabus SAKARTVELO regioną iš visų pusių apsuptą Kaukazo kalnagūbrio, Kachetijos ir Gombori kalnų, kurių užuovėjoje plyti derlingas Alazanio upės slėnis, puiki vieta auginti vynuoges, persikus, nektarinus, arbūzus... Jeigu kalnai yra Sakartvelo nuostabaus kraštovaizdžio karūna, tai Kachetija yra jos žerinti širdis. Kachetiją pamilę keliautojai vadina ją Sakartvelo Šveicarija, lygina su Provansu ar Toskana. Ar tai teisybė, pasakysite sugrįžę. Nuo seno čia puoselėjamos vyndarystės tradicijos, Kachetija laikoma šalies vyndarystės lopšiu. Kartvelų istorija, kultūra ir gyvenimo būdas įkūnyti jų vyne. Tai kartvelų svetingumo ir draugystės simbolis, raktas į jų ilgaamžiškumą. Iš Tbilisio keliausite link **Bodbės** vienuolyno komplekso, nutolusio apie 2 km nuo Signagio, kur palaidota Sakartvelo krikštytoja Šv. Nina (mirusi 347m). Vėliau važiuosite į granatmedžių sodų apsuptą spalvingąjį **Signagį** – vieną simpatiškiausių Kachetijos miestelių, įsikūrusį ant kalvos virš Alazanio slėnio. Čia 18-ojo amžiaus antroje pusėje, karaliaus Iraklio 2-ojo valdymo laikais, buvo pastatyta tvirtovė, viena žymiausių Sakartvele, kurios griuvėsiai išlikę iki šių dienų. Tvirtovė užėmė beveik 40 ha plotą ir buvo pajėgi priglauti visus gyventojus, puolant priešams. Šiandien buvusią miesto galybę liudija dalis išlikusių gynybinės sienos, supusios tuometinį miestą. Sienoje yra 23 gynybiniai bokštai, pavadinti šalia esančių kaimų vardais. Nuo gynybinės sienos žavėsitės Alazanio slėniu, iki horizonto nuvilnijančiais vynuoginiais ir sodais, įrėmintais Kaukazo kalnų smailių. Neįprasto viduramžiško žavesio kupinas Signagis iš kitų Sakartvelo miestelių išsiskiria unikalia medine architektūra. Smagu vaikščioti akmenimis grįstomis gatvelėmis regint spalvingus namus, kurių balkonai papuošti mediniais raižiniais. Sakartvelo vyriausybė daug investavo stengdamasi Signagį padaryti turistų traukos centru – apart spalvingų gatvelių čia daug meno galerijų, kavinukų, parduotuvelių, puikiai sutvarkyta aplinka, žydi gėlės. Beje, Signagis garsėja ir kaip „meilės miestas“ arba kartveliškas Las Vegasas, nes santuokų rūmai čia veikia ištisą parą. Kita stotelė – kartveliško vyno degustavimas. Vietinės šeiminkės papasakos ir parodys, kaip gaminamas žymusis chačiapuris – į picą panašus minkštas sūrio paplotėlis, bei senovinis kartvelų valgis – didysis chinkalis – koldūnai su mėsa ir sultiniu viduje. Paragausite visko ką pasigaminsite. Kartvelai drąsiai teigia, kad Sakartvelas yra vyno gimtinė. Archeologai patvirtino, kad vynas dabartinio Sakartvelo teritorijoje pradėtas gaminti daugiau kaip prieš 8 tūkst. metų. Įdomiausia tai, kad per pastaruosius 6 tūkst. metų tradicinio kartveliško vyno gaminimo technologija visiškai nepasikeitė. Skirtingai nei Europoje, Sakartvele vynas brandinamas ne ąžuolinėse ar nerūdijančio plieno statinėse, bet, kaip ir prieš tūkstančius metų, didžiuliuose moliniuose ąsočiuose kvevri. Europoje moliniai indai irgi buvo naudojami vyno gamybai, bet prieš daugiau kaip 2 tūkst. metų, atsiradus ąžuolinėms statinėms ši technologija buvo pamiršta. Kvevri yra įspūdingo dydžio molinis indas, kurio tūris apie 1000–1500 litrų. Kvevri yra lipdomas iš molio, išdegamas, o prieš gaminant vyną jo vidus padengiamas bičių vašku. Po to ąsotis užkasamas į žemę, išorėje matoma tik anga. Taip paruoštas indas gali būti naudojamas šimtus metų, tereikia kas 15-20 metų pervaškuoti jo vidų. Kadangi ąsotis užkastas giliai į žemę, jo viduje ištisus metus laikosi pastovi temperatūra. Tradicinio kartveliško vyno gamyba irgi yra unikali. Nuskintos vynuogės traiškomos kojomis didelėse voniose sacnakheli, po to vynuogių sultys su dalimi luobelų ir šakelių supilamos į ąsočius. Užpildoma trys ketvirtadaliai tūrio. Po keleto dienų, pasibaigus aktyviam rūgimui, ąsotis uždengiamas dangčiu, paliekama tik nedidelė skylutė išėiti anglies dvideginiui. Po alkoholinės fermentacijos ąsočiai sklidinai

pripilami jauno vyno ir sandariai užlipinami. Paprastai vieno ąsočio užtenka pilnai užpildyti kitiems dviems. Taip su šakelėmis, luobelėmis ir kauliukais vinas laikomas iki kovo mėnesio. Per žiemą nusistovėjęs vinas yra perpilamas į kitą, mažesnę ąsotį, o nuosėdos keliauja į distiliavimo aparatą degtinės čačos gamybai. Vasarą vinas dar du tris kartus perpilamas. Kartvelai nefiltruoja vyno, jis turi pats nusistovėti. Dėl ilgo sąlyčio su koteliais, visi kartveliški vynai yra taniniški. Net geriant baltąjį vyną (gintarinės spalvos), taninai gerokai traukia gomurį. Š. Zigmantavičius „Pirmoji pažintis su Gruzija“. Vynų gaminimo kultūra neatsiejama susijusi su Sakartvelo istorija. Vynuogynų auginimas – viena iš seniausių ir gerbiamiausių žemės ūkio šakų Sakartvele. kartvelų tauta iš kartos į kartą perduoda vynuogynus, taip pat visas vyno gaminimo technologijos paslaptis, kurios laikomos didžiausia šeimos paslaptimi. Kiekviename Sakartvelo kaimo namelyje yra vyno rūsys (Marami), kur į žemę yra įkasami moliniai ąsočiai, kuriuose laikomas ir brandinamas vinas. Rugsėjo mėnesį kartvelai švenčia Rtveli – vynuogių surinkimo šventę. Visi, netgi vaikai, renka vynuoges į pintus krepšius, namų sienos nukabinamos vynuogių kekėmis. Šiuo metu Sakartvele selekcininkai yra išvedę daugiau nei 500 vynuogių rūšių. Ypač populiarios Sakartvele nuo seno auginamos rkaciteli, mcvani ir saperavi vynuogių rūšys. Iš rkaciteli spaudžiamas baltas vinas, iš saperavi – raudonas. Atsižvelgiant į vietovės mikroklimatą ir dirvos sudėtį, vinas vadinamas tos vietovės vardu. Tsinandali baltas vinas gaminamas iš rkaciteli vynuogių, surinktų Tsinandalio kaimo rajone. Kindzmarauli raudonas vinas gaminamas iš Kvareli rajone surinktų saperavi rūšies vynuogių. Paskutinė stotelė – senoji Kachetijos sostinė **Telavis**. Jis Sakartvelo aukso amžiaus metu (11-13a.) buvo politinis ir ekonominis visos šalies centras. 15a. suirus Sakartvelo karalystei, Telavio svarba ėmė blėsti, o atsisavo tik 18a. 1762m. Telavis tapo jungtinės Kartli – Kachetijos karalystės sostine, kur iš Gremio buvo perkelta karališkoji rezidencija. Karaliaus Iraklio 2-ojo, gimusio ir mirusio šiame mieste, valdymo metais (1744-1798) buvo įvykdytos reformos, pakeitusios politinę, ekonominę ir kultūrinę situaciją visame Sakartvele, o jo vardas tapo laisvės ir tautinės nepriklausomybės simboliu. Po pilnos įspūdžių dienos **vakarienė ir nakvynė Telavio viešbutyje arba svečių namuose**.

5 diena. Telavis – David Garedžis – Tbilisis.. Pusryčiai. Ryte turėsite galimybę apsilankyti vietiniame turguje. Vėliau važiuosite į vieną įsimintiniausių vietų Sakartvele – unikalų **David Garedžio ortodoksų vienuolynų kompleksą**. Jį 6a. įkūrė Dovydas Garedželis, vienas iš trylikos sirų vienuolių, nešusių į Sakartvelą krikščionybę. Vietiniai sako, jeigu neaplankei šios vietos, reiški, Sakartvele nebuvai. Vienuolynų kompleksas stūkso uolų masyve pusdykumėje ant Sakartvelo – Azerbaidžano sienos ir tarsi skiria dvi valstybes, dvi religijas, du pasaulius... Praeityje buvusi religinio ir kultūrinio gyvenimo centru, šiandien ši vieta stebina savo architektūrinių sprendimų unikalumu. Kopdami aukštyn, apžiūrėsite celes ir maldos namus, išskaptuotus uolose, išstvermingiausi bus apdovanoti nuostabiais spalvingos dykumos vaizdais į Azerbaidžano tolius. Išskirtinio kraštovaizdžio apsuptyje esantį kompleksą sudaro net 15 vienuolynų, tačiau dažniausiai lankytojams siūloma apžiūrėti du: Lavra ir Udabno. Šio vienuolyno sienose išliko ankstyvosios krikščionybės freskos, pritraukiančios žingeidžius keliautojus. Vienos reikšmingiausių ortodoksinės krikščionybės buveinių Sakartvele – iškaltos uolų masyvuose. Tai puikūs pavyzdžiai, kaip kalnuose pabirę ankstyvieji stačiatikiai, panašiai kaip ir tolimieji Azijos gyventojai, gebėjo gamtą išmoningai panaudoti ne tik slaptavietėms nuo užpuolikų įsirengti, paprasčiausiems buitiniams poreikiams tenkinti, bet ir dvasiniam tobulėjimui, kuo mažiau trikdant pašalinių užklydėlių, gamtos siausmų ir karų. Kalnuotose, akmeningose vietovėse religiniai centrai, nepriklausomai nuo tikėjimo, daug kur buvo kuriami panašiais principais ir iš esmės atlikdavo tas pačias funkcijas.

Didieji vienuolynai įsikurdavo toliau nuo miestų triukšmo, sunkiau pasiekiamose vietovėse. Išskaptuotose nišose būdavo patalpinami kulto objektai, atnašavimui skirti altoriai, skliautuose pašomi religinių pasakojimų personažai. Gyvenamosios ir ritualinės paskirties patalpos, celes skyrė arba jungė per erozijas susidarę plyšiai ir specialiai iškirsti tuneliai. Atsiskyrėlių urvai labiausiai nutolę nuo centrinės komplekso dalies, o jo prieigos – pačios pasaulietišiausios: paprastai būdavo skirtos maldininkų sueigoms ir turgams, kur vykdavo prekyba maistui bei ritualinės paskirties atributais. Kachetijos regione, ant vis dar ginčijamo Sakartvelo ir Azerbaidžano paribio, pusdykumės laukumėje boluojantys David Garedži akmeniniai bokšteliai – panašūs į pilis-tvirtoves. Jie tarnauja apžvalgai į plyną lauką, bet taip pat yra tarsi kelio ženklas, orientyras skurdžioje, tuščioje kalnų dykumoje ieškantiems dvasinio prieglobsčio. Vienuolynas buvo įkurtas 6a. vienuolio iš Sirijos Davido iniciatyva. Amžiams tekant jis vis plėtėsi, atlaikė mongolų ir persų išpuolius, net komunistų ideologijos invaziją. O Garedži kalnų papėdėje, uolų sienoje iškirstos celės – tik įžanga, tik pati šiuo metu veikiančio milžiniško religinio kaimo pradžia. Norint savo akimis aprėpti visą jo paveikslą, reikia lipti viršun siauru takeliu. Užlipus vienoje pusėje atsiveria rytinis krikščioniškasis Sakartvelo pakraštys, kitoje – iš rusvų kalnų nulietos musulmoniškojo Azerbaidžano platybės. Patiriamai būsenai apibūdinti tinka populiarius posakis „gniauzia kvapą“. Kvapą gniauzia ne tik apačioje į didžius tolius išsitiesęs dramatiškas peizažas, bet ir karštis. Tada praktiškai suvoki, kodėl vienuolynai ir net ištisi miestai senovėje kurdavosi uolose: ten vasarą vėsu kaip rūsyje, o įsisiautėjus nuožmesnėms už patį žmogų stichijoms, urvai tapdavo patikimu stogu ir apsauga nuo prašvilpiančių vėjo gūsių ar net vėtrų, audrų sukeliamų riedulių griūčių. Taigi, kelionė viršūnė tęsiasi palei pat stataus kalno kraštą. Viena šone žiojo bedugnė į Azerbaidžaną, kitame driekiasi eilė urvų su spalvotomis, bet laiko jau nublukintomis freskomis. Kristaus ir jo mokinių, šventųjų atvaizdai, prie sienų esančios pakylės, kurios kadaise tarnavo kaip altoriai, nebyliai pasakoja apie ten kadaise aktyviai virusį religinį gyvenimą. Dabar veiksmas vis dar vyksta toliau nuo urvų stūksančioje cerkvėje. Čia minimos tradicinės stačiatikių šventės, čia nuolat lankosi maldininkai. David Garedžio vienuolynų teritorija Azerbaidžanas ir Sakartvelas iki šiol nepasidalija, ją savinasi ir vieni, ir kiti. Bet tarp šalių buvo pasiektas susitarimas, kad taikiems turistams ir tikintiesiems nebus kliudoma po ją laisvai maklinėti. Ten pabuvus, apima euforijos lydimas nuovargis. To tikėtis iš tiesų ir buvo galima, tai jokia staigmena, jei ir iki tol nepaleido nuojausta, kad valstybių, regionų pakraščiuose visada glūdi įspūdingi kultūrų slėpiniai. G. Juocevičiūtė „Kultūrų tranzitas – Gruzija: gyvenimas ir maldos urvuose“. Išvykimas į Tbilisį. **Nakvynė viešbutyje**.

6 diena. Tbilisis – Mtscheta – Sakartvelo karo kelias – Ananuris – Stepancinda (Kazbegi).. Pusryčiai. Vyksite į vieną seniausių Sakartvelo miestų, kultūros ir religijos centrą **Mtschetą**, pakeliui aplankysite **Džvario** (kryžiaus) vienuolyną ir bažnyčią (6–7a.) – tikrą ankstyvųjų viduramžių architektūros šedevrą, pastatytą kalno viršūnėje. Pasak legendos, ant šios uolos meldėsi kryžiaus kultą į Sakartvelą

atnešusi Šv.Nina, buvusios pagonių šventyklos vietoje pastačiusi medinį kryžių. Jis gebėdavęs daryti stebuklus, todėl čia plūdavo minios piligrimų iš viso Kaukazo. Nuo Džvario vienuolyno atsiveria viena įspūdingiausių Sakartvelo gamtos panoramų – ties kalnu susijungiančios dvi upės Mktvari (Kura) ir Aragvi: viena – žalsva, kita – melsva, kurių grožį savo poemoje „Mcyri“ apdainavo M.Lermontovas. Nusileidę nuo kalno, lankysite apsuptą kalnų **Mtscheta**, vieną seniausių iki šiol apgyvendintų pasaulio miestų. 3a.pr.Kr. – 5m.e.a. Mtscheta buvo Iberijos – ankstyvosios Sakartvelo karalystės – sostinė. Čia 337 metais krikščionybė buvo paskelbta valstybine religija. Vėliau, 6a. pradžioje sostinė buvo perkelta į lengviau apginamą Tbilisį. Nepaisant to, Mtscheta neprarado savo svarbos – čia iki pat Sakartvelo karalystės egzistavimo pabaigos 19a. ir toliau buvo karūnuojami ir laidojami Sakartvelo karaliai. Dėl paminklų gausos ir jų istorinės reikšmės istoriniai Mtschetos paminklai 1994m. buvo įtraukti į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą. Mtscheta tebėra Sakartvelo stačiatikių bažnyčios centras. Čia stovi viena svarbiausių (ir gražiausių!) šalies šventovių, Sakartvelo karalių panteonas – **Svetichovelio katedra**, statyta 11a. Tai piligriminė vieta, apipinta daugybe legendų. Pavadinimas išvertus reikštų „gyvenimą suteikianti kolona“. Tikinčiuosius traukia nuo 11a. čia saugoma ypatinga relikvija – Kristaus apsiaustas. Vėliau tęsime kelionę gilyn į kalnus istoriniu, legendiniu, senuoju, rūsčiuoju (tinka visi epitetai!) – **Sakartvelo karo keliu**. Šį kelią, vieną vaizdingiausių kalnų kelių pasaulyje, kertantį Kaukazo kalnus ir jungiantį Vladikaukazą su Tbilisiu, caras Aleksandras 1-asis pavadino Sakartvelo karo greitkelio. Poetų apdainuotas serpantinai vedantis kelias apdovanos jus įspūdingu kraštovaizdžiu – ramius slėnius keis upių vagų išraižyti kalnai, vešlius miškus – žolių paklotas, emocijas žadins saulėje blizgantys sniego lopinėliai. Vairuotojui dažnai teks ir pristabdyti, laviruojant tarp kelio duobių, ramiai žingsniuojančių karvių ar avių, nekreipiančių jokio dėmesio į pravažiuojančias mašinas. Apie Kaukazo kalnus sukurta daug mitų ir legendų. Viena jų pasakoja, kad Kazbeko kalne buvo kalintas Prometėjas už tai, kad iš dievų atėmęs ugnį ir atidavęs ją žmonėms. Šios vietos susijusios ir su lietuviais – juk mus traukia kalnai. Stepancmindos muziejuje rašoma, kad pirmasis lietuvis, 1895m. pasiekęs Kazbeko viršūnę, buvo Šteberis, nors prieš jį šio kalno ledynų slinkimą čia tyrinėjo Vilniaus universiteto auklėtinis Juozapas Chodzka. 1905-aisiais į Kazbeką kopė M.K.Čiurlionis. Jis rašė: „Kelias ėjo Tereko pakrantėmis, o mes kopėme į Kazbeką, kuris tenai laikomas kalnų kunigaikščiu. Prasigaudavome pro tokias pavojingas vietas, kad mano bendrakeiviai balo, apsipildami šaltu prakaitu ir drebėjo iš baimės. Pagaliau atsидūrėme Kazbeko ledyne, kur tokia tyla, jog vos tik suplosi delnais, atitrūksta uolų gabalai ir lekia į prarają, debesy plaukiojo aplink mus.“ (Laiškas Povilui Čiurlioniui, 1905m.rugsėjo 9d., Druskininkai). Kazbeko šlaite puikiai matomi suakmenėję vienuoliai, aprašyti Antano Vienuolio apsakyme „Užkeiktieji vienuoliai“. Neatsitiktinai Antanas Žukauskas pasirinko ir Vienuolio pseudonimą, nes šis apsakymas buvo vienas pirmųjų jo kūrinių. Rašytojas ne kartą kopė į Kazbeko ledynus, įkvėpimo ieškodamas kalnuose. Garsus keliautojas, Lietuvos keliautojų sąjungos prezidentas Algimantas Jucevičius 2011 metais organizavo turiadą „Kazbekas 2011“ ir skyrė ją lietuviškiems pėdsakams, kuriuos Kaukaze paliko garsūs mūsų tautiečiai. Kaukazo kalnai – tarsi šventa vieta, kurių slėniuose, atsisėdus ant akmens, apima žodžiais nenusakomas jausmas. Ten laikas tarsi sustoja, o ir gyvenimas, rodos, įgauna visai kitokią prasmę. Sustojimas prie buvusios kunigaikščių rezidencijos **Ananurio tvirtovės** ir 17a. pastatytos **Uspensko cerkvės** ant turkio mėlūno Živalio ežero kranto. Sovietmečiu, apie 1980-uosius, statant Živalio hidroelektrinę, buvo nuspręsta suformuoti dirbtinį ežerą ir iš jo tiekti geriamą vandenį Tbilisiui. Ananurio tvirtovė būtų atsидūrusi ežero dugne. Visuomenei pasipriešinus, užtvankos aukštis buvo sumažintas ir puikusis kompleksas išgelbėtas. Kelias, ramiai ejęs Aragvi slėniu, staiga ima rangytis kalnų serpantinai ir kilti stačia siena – per dešimtį kilometrų pakilsite 500 metrų aukštyn, į poros kilometrų aukštį ir pasieksite **Stepancmindą** – šventojo Stepono vardu pavadintą simpatišką miestelį siaurame Tereko upės slėnyje. Rytuose – aštri kalnų siena, vakaruose Gergečio vienuolyno kontūrai ir Kazbeko ugnikalnis, už kelių kilometrų – Rusijos siena. Sovietmečiu miestelis buvo žinomas Kazbegi vardu ir, nors 2006 metais jam grąžintas Stepancmindos vardas, jis dažnai tebevadinamas Kazbegi. Atvykę ruošitės susitikimui su, galbūt, gražiausiu objektu Sakartvele – **Gergečio Šv.Trejbės cerkve**, pastatyta 14a. 2170m aukštyje Kazbeko kalno papėdėje. Įspūdingoje vietoje, ant stataus kalno, nuostabios gamtos apsuptyje rymanti šventovė yra tapusi neoficialiu Sakartvelo simboliu, jos vizitine kortele. Keliautojai tvirtina, kad, pamirėjus Sakartvelo vardą, šis vaizdas pirmiausia iškyla prieš akis ir net šiurpuliukai nubėga kūnu... Cerkvės interjeras puoštas freskomis, o eksterjeras gausiai išraižytas šaliai būdingais raižiniais. Ši vieta tarsi magnetas traukia piligrimus iš viso pasaulio, žavėdama kalnų vaizdais ir neatskleistomis paslaptimis. Gresiant pavojui čia buvo pervežamos relikvijos iš Mtschetos, tarp jų ir Šv.Ninos kryžius. Ir dabar veikiančią Šv.Trejbės cerkvę galima pasiekti pėsčiomis (3km kopimo į statų kalną, trukmė 3-4 val.) arba visureigiu – už papildomą mokestį. Jei į Stepancmindą atvyksime vėlai, aplankyti Šv.Trejbės cerkvę galėsite tik su visureigiu už papildomą mokestį. **Vakarienė ir nakvynė viešbutyje arba svečių namuose Gudauryje arba Stepancmindoje.**

7 diena. Stepancminda (Kazbegi) – Boržomis – Kutaisis.. Ankstyvi pusryčiai. Išvyksite anksti ryte. Grožėdamiesi Kaukazo kalnais, snieguotomis viršūnėmis ir saulės nutviekstais slėniais, kalnų papėdėse prisiglaudusiais senais kaimeliais, sustodami trumpoms fotopauzėms, keliausite link vieno didžiausių Europoje **Boržomio – Karagaulio nacionalinio parko**, įsikūrusio Mažųjų Kaukazo kalnų širdyje. **Boržomio** kurortas – vienas populiariausių buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje dėl jį supančios gamtos, sveikatai naudingo klimato ir, žinoma, mineralinių šaltinių. Mokslininkai ir etnografai nuolat diskutuoja apie šios vietos išskirtinumą: tyriausias Bakuriano kalnų ledynų vanduo, reliktinės pušys, augančios uolų papėdėse ir sudarančios ypatingą ekosistemą, ir vulkaninės kilmės versmės, kuriose gimsta visame pasaulyje žinomas Boržomio vanduo. Kaukazo regione randama įvairių rūšių mineralinio vandens, tačiau nė vieno jų sudėtis neprilygsta Boržomiui. Nuo XIX a. pradžios apie jo išskirtines savybes parašyta daugiau nei 100 mokslinių darbų, atlikta įvairiausių tyrimų. Šiandieninis Boržomio šaltinių vanduo yra toks pat, koks buvo daugiau nei prieš šimtmetį. Į butelius pilstomas vietoje jis vartotojus pasiekia išsaugojęs visas savo išskirtines savybes. Paragavę garsiojo mineralinio vandens, vyksite į antrą pagal dydį šalies miestą – **Kutaisį**. Tai vienas seniausių pasaulio miestų, įkurtas prieš 3500 metų, buvusi Kolchidės karalystės sostinė nuo 8a.pr.Kr. iki 1a., apipintas mitais apie Aukso vilną ir argonautus. Čia rastos bronzinės ir auksinės statulėlės, papuošalai ir stiklo dirbiniai patvirtina, kad nuo Bronzos amžiaus Imeretija garsėjo aukšta kultūra.

Lankysite Šv.Mergelės Marijos Dangun ėmimo katedrą, Kutaisio katedrą arba dažniausiai vadinama **Bagračio katedrą**, nuo Ukimerioni kalvos viršūnės išdidžiai žvelgiančią į Kutaisį ir Riono upę. Įspūdingo dydžio monumentali šventovė buvo pastatyta 11a. karaliaus Bagračio 3-ojo valdymo laikotarpiu, todėl ir vadinama šiuo vardu. 1692 metais ją stipriai nuniokojo osmanų kariauna – buvo nugriautas kupolas ir lubos. Katedros išsaugojimo, restauravimo darbai ir tuo pačiu archeologiniai tyrinėjimai, prasidėję 1952 m. buvo baigti tik 2012 m. Vaidinusi didelį vaidmenį viduramžių Sakartvelo istorijoje (čia vykdavo net karalių karūnavimas), 2001 m. sugrąžinta Sakartvelo stačiatikių bažnyčia, Bagračio katedra, kartveliškos viduramžių architektūros šedevras, sutraukia būrius piligrimų ir turistų. **Vakarienė ir nakvynė viešbutyje arba**

svečių namuose Kutaisyje.

8 diena. Kutaisis – Zugdidi – Mestija.. Pusryčiai. O dabar pradėsite kelionę Svanetijos link. **Svanetija** ne veltui vadinama Sakartvelo perlu: visos kelionės metu lydės kerintys Kaukazo kalnų peizažai, aukščiausios jų viršukalnės, slėniai, reta kalnų augmenija, kultūros paminklai. Pakeliui pravažiuosite **Zugdidi**, Mingrelijos sostinę, nutolusią nuo Tbilisio apie 300 km, o nuo Juodosios jūros tik apie 30 km. Zugdidi pavadinimas mingrelų kalba (šiam regione vartojama mingrelų kalba, artima kartvelų ir svanų kalboms) reiškia „didelė kalva“. Toliau kelias vingiuos siauru Engurio upės tarpekliu tarp stačių uolų, kur veši gausybė paparčių, geltonžiedžių ir kaukazinių rododendry. Trumpas sustojimas prie didžiausios Sakartvele hidroelektrinės, pastatytos kalnuose, užtvėnkus Engurio upę. Kad geriau suprastume svanus, turime žinoti jų istoriją. Svanetijos kultūros ištakos siekia gūdžius viduramžius. Maždaug 6a. svanai apsikrikštijo ir netrukus buvo prijungti prie Sakartvelo karalystės, kuri galutinai susivienijo ir ypač suklestėjo 12a. pabaigoje - 13a. pradžioje karalienės Tamaros valdymo metu. Nuo 13a. vidurio per Sakartvelą vienas po kito žygiavo užkariautojai – mongolai, Timūro kariaunos, turkai. Valstybė žlugo, o svanai liko laisvi, nes tik siauri kalnų keliai, einantys bedugnės pakraščiais galėjo atvesti į jų gyvenvietes. Tad, kad ir kokie įnirtingi buvo užpuolikai, kovoti su jais buvo lengva – pakako tik kelių akmenų, paleistų tinkamoje tarpeklio vietoje, ir svetima kariuomenė nugarmėdavo žemyn. Užkariavus Sakartvelą, Svanetija tapo ta vieta, kurioje buvo slepiamos karalių brangenybės, bažnytinės knygos, ikonos ir kitos relikvijos. Legenda byloja, esą pati karalienė Tamara palaidota Svanetijoje. Svanetija klestėjo – buvo statomos pilys, cerkvės, bokštai, vystomi menai. Nepertraukiami karai ir rūsti gamta suformavo labai savitą vietinių žmonių būdą. Svetingi, bet labai greit užsiplieskiantys, įžeidūs ir nepaprastai karingi, netgi kerštingi – tokie buvo ir yra svanai. Netgi jų pastatai buvo pritaikomi kariauti, o ne patogiai gyventi. Išskirtinis Svanetijos bruožas – jos gynybiniai bokštai, kuriuos turėdavo beveik kiekvienas akmeninis namas, pats panašus į mažą tvirtovę su siauromis šaudymo angomis vietoj langų. Keliolikos metrų aukščio neįveikiamame bokšte būdavo galima išverti ilgą apsiaustį, apsirūpinus vandeniu, maistu ir šovininiais. Kiekviena šeima buvo pasiruošusi gintis pati – svanai ginčus visada sprendavo ginklu. Kraujo kerštas sekino Svanetiją labiau negu nuolatinės kovos su išorės priešais. Karas vyko ne tik tarp atskirų kaimų, bet ir tarp namų, o žemė tuo metu nebuvo dirbama, žmonės kentė badą. Atvykimas į **Mestiją**, Svanetijos sostinę, svanų kultūros centrą. Visa Svanetija (su savo gynybiniais bokštais, senomis cerkvėmis, įspūdinga kalnų gamta) yra įtraukta į UNESCO paveldo sąrašą. Svanai kalba kartvelų kalbai gimininga savita svanų kalba, perduodama iš lūpų į lūpas, ir nėra nė vieno rašytinio šaltinio, nes kalba neturi rašmenų. **Vakariene ir nakvynė tradiciniuose svečių namuose.**

9 diena. Mestija – Ušgulis – Mestija.. Ankstyvi pusryčiai. Kad Svanetija yra viena gražiausių kalnuotų vietovių pasaulyje, įsitikinsite čia pabuvę vos pora dienų. Galbūt ir jums pasiseks pamatyti, kaip atsiveria kylančios saulės nušviesta „dividentė“ Ušba. Įstabaus grožio kalnas ypatingas: turi dvi smailias granito viršūnes, kurios nuo seno vilioja alpinistus. Iškilęs 4710m virš jūros lygio, jis dažnai vadinamas Kaukazo Materhornu. Legendinis Svanetijos ir visos Sovietų Sąjungos alpinistas svanas Michailas Chergianis, pramintas Uoliniu tigru, Ušbą sėkmingai šturmavo ne kartą (jo tėvų namuose Mestijos pakraštyje dabar įrengtas ir kruopščiai prižiūrimas muziejus). Mestija ir Ušgulis gerai žinomi alpinistams, nes čia prasideda kelias į amžino ledo kaustomus kalnus. Šiandien visureigiais keliausite sunkiai įveikiamu keliu 45 kilometrų į įsispraudusį tarp kalnų **Ušgulo** kaimelį, kuriame gyvena tik apie 200 žmonių. Tai aukščiausiai gyvenama vieta Europoje (2200 metrų virš jūros lygio), įrašyta į Gineso rekordų knygą. Kelias vingiuoja tarp stačių uolų ir siaurėjančio tarpeklio, kurio dugne gurga upė. Kai galiausiai pasieksite Ušgulį (45 km įveikti prireiks 2-3 val.), prieš akis atsivers nepamirštamas reginys – namai, grupelėmis susispietę aplink viduramžių menančius gynybinius bokštus, horizonte dunksanti gražuolė Šchara (5068m), kurios balta skraistė tiesiog švyti dangaus mėlyneje. Aplankysite Meilės bokštą, Lamaria cerkvę, Ušgulo arba Mestijos muziejus*. Kelionė visureigiais atgal į Mestiją. **Vakariene ir nakvynė tradiciniuose svečių namuose.**

10 diena. Mestija – Batumis.. Pusryčiai. Vėliau Jūsų lauks kelionė į Adžarijos perlu vadinamą **Batumį**. Batumis yra administracinis autonominės Adžarijos respublikos centras bei didžiausias kurortas Juodosios jūros regione. Miesto pavadinimas yra graikiškos kilmės, išvertus reiškia „gili įlanka“. Batumis apsodintas magnolijų medžiais, jį supa arbatos ir citrusinių vaismedžių plantacijos. Miestas suklestėjo 19 a. pabaigoje, per jį buvo gabenama nafta iš Baku naftos verslovių. Senamiestyje išlikę daug to meto pastatų. Jaukios senovinės gatvelės, balkonais ir lipdiniais puošti namai. Šiandien Batumis labai greitai keičia savo veidą, kartvelai nusprendė jį paversti Sakartvelo vizitine kortele, moderniu kurortu, konkuruojančiu su Prancūzijos ir Italijos kurortais. Pasikeitimai stulbina – dygsta šiuolaikinės architektūros pastatai ir ambicingos skulptūros. Keliolikos kilometrų ilgio promenada palei jūrą (palmės, „šokantys“ fontanai su 3D apšvietimu, modernus menas), prabangių, pagrindinių brendų – Sheraton, Radisson SAS, (statomas Kempinski) viešbučiai. Batumis tampa modernia ir madinga atostogų vieta, svajojančia pavyti Dubajų ar Las Vegasą. Įvažiuodami į miestą pamatysite iškabą su Donaldu Trampu pasakytais žodžiais, jog per penkerius metus Batumis bus geriausias miestas pasaulyje... Pavydėtinas optimizmas, bet jau dabar čia veikia daugybė kazino, naktinių klubų, barų, restoranų. Batumis džiugina įvairiais kultūriniais renginiais, triukšmingu naktiniu gyvenimu ir Juodosios jūros bangomis. Atvykus į Batumį lankysite garsųjį Batumio Botanikos sodą*, įsikūrusį Juodosios jūros pakrantėje Žalajame kyšulyje maždaug 9 km nuo miesto centro. Botanikos sodo teritorija didžiulė, devyniose jo sekcijose veši augalai iš Naujosios Zelandijos, Pietų ir Šiaurės Amerikos, Rytų Azijos, Himalajų, Meksikos, Australijos, Viduržemio jūros, Pietų Kaukazo. Iš viso – maždaug du tūkstančiai rūšių. Vėliau pasivaikščiosite Batumio bulvaru, grožėdamiesi modernia ir nauja Batumio infrastruktūra. Vakaras Batumyje. Laisvas laikas promenade prie jūros. **Nakvynė viešbutyje.**

11 diena. Batumis – Kutaisis.. Pusryčiai. Pervežimas į Kutaisio oro uostą. **Tiesioginis skrydis Kutaisis – Vilnius 11:45 – 14:45** (skrydžio laikas gali keistis). PS. Galimi ir kiti skrydžio variantai.

* **Po pažintinio turo kelionę galima pratęsti poilsiui Batumio, Kobulečio, Urekio kurortuose (už papildomą mokestį)..** Po pažintinio turo kelionę galima pratęsti poilsiu **Batumio, Kobulečio, Urekio** kurortuose. Jums bus pasiūlytas platus viešbučių, poilsio namų, pensijų spektras (nuo pigiausių iki labai prašmatnių), pasirūpinsime pervežimu į

kurortą ir nuvežimu iš jo į oro uostą skrydžiui į Lietuvą. **Batumis** – su juo jau spėjote šiek tiek susipažinti. Poilsiaujant Batumyje, būtina aplankyti delfinariumą, pakilti apžvalgos ratu. Iš Batumio organizuojamos ekskursijos po visą Adžariją, ypač verta apžiūrėti seniausią Sakartvele Gonio (Apsaros) tvirtovę 9 km į pietus nuo Batumio, netoli sienos su Turkija. **Kobuletis** – vienas simpatiškesnių Sakartvelo kurortų ant Juodosios jūros kranto apie 20 km šiauriau Batumio. Kobuletis žymus savo 12 – kos kilometrų ilgio labai gražiu paplūdimiu su smulkiu smėliu. Palei jūrą yra daug pušimis apsodintų parkų – pavėsyje smagu pasislėpti nuo karščio. **Urekis** – unikalus kurortas ant Juodosios jūros kranto, apie 48 km į šiaurę nuo Batumio, garsėjantis savo juodais magnetiniais smėlio paplūdimiais. Smėlis turi gydomųjų savybių, ypač tinkamas tiems, kas turi širdies ir kraujagyslių, nervų, sąnarių, kvėpavimo ir kaulų problemų. Todėl daug turistų renkasi šią vietą dėl gydomųjų paplūdimio smėlio savybių. Sveikiems žmonėms – tai unikali vieta pailsėti ramiam nedideliame kurorte, pasimaudyti, atsikvėpti po kalnų žygių.

Įskaičiuota į kelionės kainą

- Kelionė patogiu automobiliu, mikroautobusu, autobusu (visi pervežimai pagal programą).
- 10 nakvynių 3* – 4* viešbučiuose ir svečių namuose.
- 10 pusryčių, 5 vakarienės.
- Kartveliškų vynų degustacija.
- Chačiapurių ir chinkalių gaminimo pamokėlė.
- Pakėlėjas Tbilisyje.
- Pervežimai iki/iš Ušgilio džipais.
- Ekskursinė – pramoginė programa.
- Jėjimo bilietai į mokamus objektus pagal programą.
- Rusakalbių arba anglakalbių vietos gidų paslaugos.
- Kelionės vadovo iš Lietuvos paslaugos.
- Kelionės dokumentų sutvarkymas.

Neįskaičiuota į kelionės kainą

- Tarptautinio tiesioginio skrydžio Vilnius – Kutaisis – Vilnius bilietas **nuo 390 EUR** (kaina priklauso nuo aviakompanijos vykdomų akcijų, bilieto pirkimo dienos, sezoniškumo) su mažu rankiniu krepšiu (kuprine) lėktuvo salone (40x20x25cm). Papildomo 10 kg bagažo lėktuvo salone mokestis – nuo 80 EUR, registruoto 10 kg svorio bagažo mokestis – nuo 100 EUR, registruoto 20 kg svorio bagažo mokestis – nuo 140 EUR, standartinė vieta lėktuve (sėdėti kartu/pirmyn-atgal) – nuo 25 EUR (*teirautis agentūroje*).
- Papildomi lankomi objektai programoje pažymėti (*) – *apie 45 EUR/asm.*
- Medicininių išlaidų draudimas užsienyje (privalomas), nelaimingų atsitikimų, bagažo ir neįvykusios kelionės draudimas (*pagal pageidavimą*).
- Asmeninės išlaidos, arbatpinigiai vietiniams gidams 2-3 EUR/asm. (dienai) ir vairuotojams 1-2 EUR/asm. (dienai), gėrimai, kitos nepamintotos išlaidos.
- P.S. už leidimą fotografuoti ir filmuoti tam tikruose objektuose mokama papildomai.

Svarbi informacija

Daugiau informacijos: <https://www.gruda.lt/naujienos/esim-virtuali-kortele>

Papildoma informacija

- Kelionės organizatorius pasilieka teisę optimizuoti maršrutą likus mėnesiui iki kelionės pradžios.
- Pasikeitus skrydžių, lėktuvų bilietų ir/arba kitų paslaugų kainoms, valiutų kursams, kelionės programa, data ir kaina gali keistis. **Aviabilietai negražinami ir nekeičiami, pinigai už juos negražinami.**
- Siūlomų ekskursijų, pramogų, objektų lankymo tvarka, skaičius ir kainos gali keistis.
- Nurodyta tarpinių pervežimų trukmė gali keistis dėl kelių būklės, eismo ar oro sąlygų.
- **Siekdamas užtikrinti keliautojų saugumą**, kelionės organizatorius pasilieka teisę keisti kelionės programą, ekskursijų eilės tvarką, viešbučius, skrydžius ir pervežimus dėl aplinkybių arba įvykių kelionės šalyje (gamtos reiškinių, oro sąlygų, streikų, politinės aplinkybės, etc.), kurių nebuvo galima numatyti iki kelionės pradžios. Kelionės organizatorius neatsako už papildomas išlaidas, atsiradusias dėl šių aplinkybių (pvz, vizų pratęsimas, nauji lėktuvo bilietai, papildomos nakvynės, pervežimai, skiepai ir pan.).
- Minimalus keliautojų skaičius grupėje – 15 turistų. Nesurinkus minimalaus turistų skaičiaus ir, turistams sutikus, grupė gali vykti be kelionės vadovo iš Lietuvos; kelionės kaina perskaičiuojama.
- **Nepamirškite pasirūpinti savo sveikata:** pasikonsultuokite su šeimos gydytoju, kelionėje turėkite individualią vaistinėlą. Rekomenduotinių skiepų sąrašas svetainėje <https://nvsc.lrv.lt/lt/skiepai-keliautojams/>
- LR piliečio pasas arba ID kortelė turi galioti ne mažiau kaip 6 mėn. po kelionės pabaigos. **SVARBU! Pasisakoma turi būti tvarkingas, nesuplyšęs, jame neturi būti neoficialių antspaudų***. Atkreipiame dėmesį, kad, remiantis nauja ES direktyva, joks asmens dokumentas negalioja ilgiau kaip 10 metų po jo išdavimo datos.
- **KELIONIŲ ORGANIZATORIUS „KAUNO GRŪDA“ NEATSAKO UŽ PASIENIO PAREIGŲNŲ IR ORO VEŽĖJŲ VEIKSMUS.**

***Kas yra neoficialūs antspaudai?** Tai suvenyriniai antspaudai, kuriuos keliautojai gali gauti turistinėse vietose (pvz.: Maču Pikču, Ušuajuje, Japonijoje, Jungfrau ir kt.). Jei norite turėti suvenyrinį antspaudą, skirkite jam vietą užrašų knygutėje. Į pasą jų dėti griežtai nerekomenduojama.

Detalios informacijos kreiptis į maršruto operatorių

Neringa Kasmočienė

 [046433406](tel:046433406) neringa@gruda.lt

Skambinkite mums

I-V 09:00 - 18:00, VI : Nedarbame, VII : Nedarbame

Kaunas: [037\) 32 44 54](tel:037324454), **Vilnius:** [05\) 215 00 77](tel:052150077), **Klaipėda:** [046\) 31 17 43](tel:046311743), **Mažeikiai:** [044\) 32 53 00](tel:044325300), **Online užsakymai:** [061148640](tel:061148640), **Grupėms:** [037\) 40 41 73](tel:037404173)